

ANY XXX.—BATALLADA 1573

NÚMERO EXTRAORDINARI

8 JULIOL DE 1899

(0138)

LA CAMPANA DE GRACIA

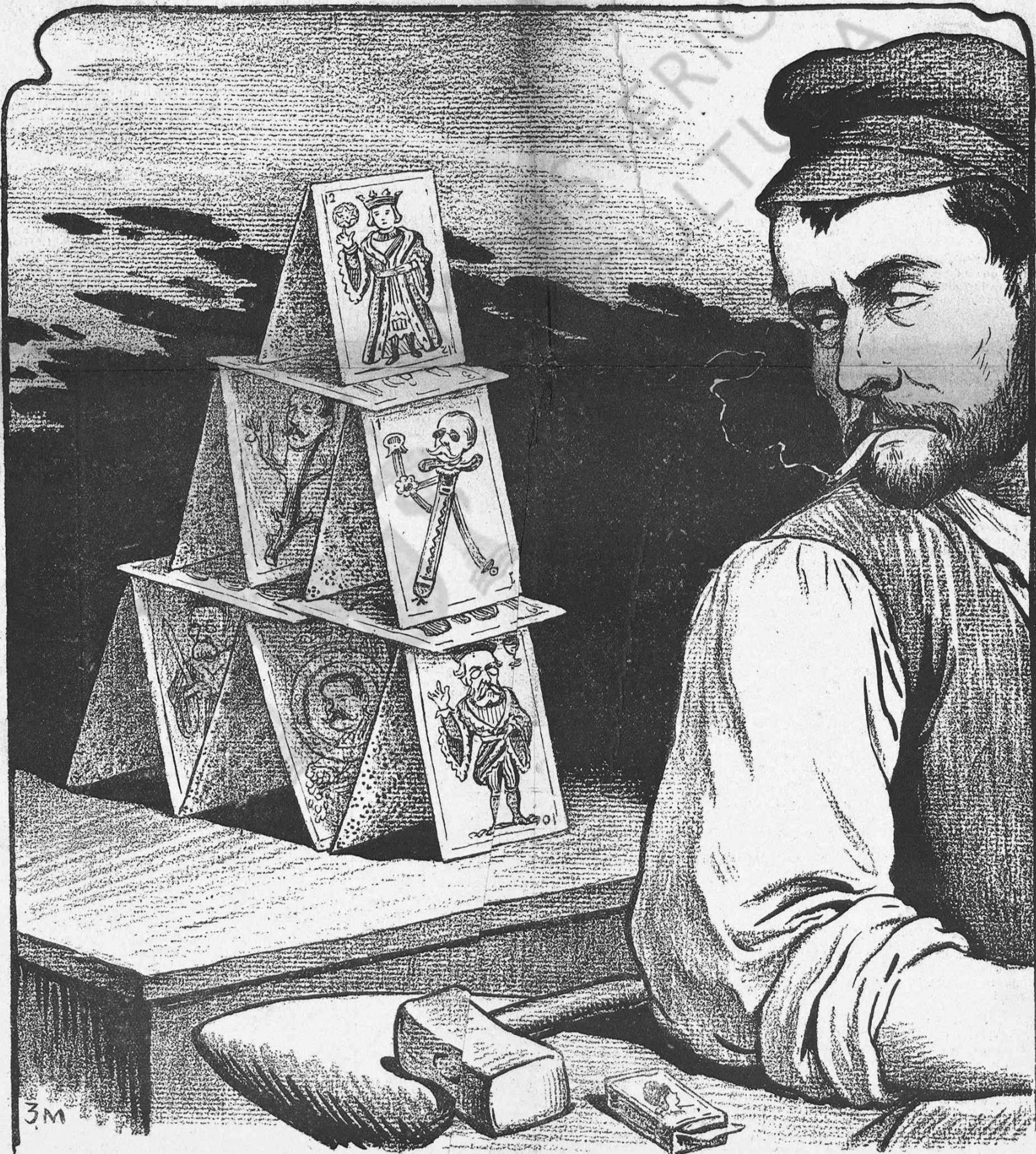
DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

Aquest número 10 céntims de pesseta per tot Espanya
Fora d'Espanya fixarán lo preu los CORRESPONSALS

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: Llibrería Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga,
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de BARCELONA cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50
Cuba, Puerto-Rico y Estranger, 2'50.

UN CASTELL DE CARTAS (per M. MOLINÉ.)

¡Apa, ny, bufa y caurá!

LA REVISIÓ DEL PROCÉS DE MONTJUICH

GRAN MEETING À BARCELONA Y ALTRES PUNTS

La reunio celebrada diumenge al matí en lo teatre del *Nou Retiro*, resultà un espectacle imponent. Mes de vuit mil persones s'entatxonaren en aquell, y mes de tres vegadas aquell número tingueren de retirarse per falta de siti. Una multitud enorme permanesqué estacionada en las inmediacions del edifici. L'aparició del Sr. Bula, president de la Comissió revisionista de Barcelona, en companyia dels oradors seixos Pérez (Dionis), Lerroux é Iglesias, vinguts expresament de Madrid per pendre part en l'acte, sigué saludada ab extraordinaris aplausos.

Aquests se renovaren repetidament, durant los discursos, tots ells de tons energichs, que's pronunciaren en primer lloc pels obrers Srs. Fernández, Ferrando y Basilio Martín, y seguidament pels indicats Srs. Pérez redactor de *Vida Nueva*, Lerroux director de *El Progreso* y Pau Iglesias jefe del partit socialista espanyol.

**

Recordá'l Sr. Pérez, que personas que no professan ideas radicais, han prestat la seva cooperació á una obra d'estreta justicia.

«Cada hu ha de votar tres — agregá — que acudeix á questa especie de sufragi no tacat per cap terpresa deveu erigirvós en propagandistas incansables de una obra de justicia anant de poble en poble pera dir als que's mostren débils ó cobarts que si s'encastellan en los seus egoismos y's abstinen de cooperar á l'obra de la justicia, corren lo risch de que si demá's comet un altre crim social, sigan atormentats los seus fills».

Mostrà gran confiança en que la revisió s'farà, si l'poble segueix volent que's fassi. Res importa que l'assumpto haja passat á un'altra jurisdicció: la informació del Fiscal del Suprem Sr. Sánchez Román existeix y ja no hi ha medi de desistir-hi.

Precisa tenir en compte que l'Sr. Azcárate ha presentat ja una proposició regulant la forma legal en que la revisió deu practicarse, y aquella majoria que reya quan en Blasco Ibáñez parlava dels torments de Montjuich, no s'ha atrevit á retxassarla: tal es la eficacia dels meetings celebrats en aquells últims dies.

«Lo de Montjuich —afegí— sigué una alarde de la reacció que creya al poble mort ó subjugat; l'entusiasme que ha reinat en los meetings revisionistas es una prova evident de que la reacció va equivocarse».

Terminá'l orador, recomanant ab frasse eloquènt la necessitat de la unió y de una activa propaganda. (Grans aplausos).

**

L'entusiasme del públic arribá al deliri quan s'alsà'l Sr. Lerroux per fer us de la paraula. No en va ha sigut l'iniciador y l'apòstol de la causa revisionista.

«Si cregués —digué— ab accent tribunici— que aquests aplausos y aclamacions son pera mí, us diria que sou un poble nascut pera ser esclau, perque ab ells podriau aixecar ídols falsos; pero con sé que aquestas aclamacions y aquests aplausos van dirigits á la causa que defen o, 'ls adineto y recullo com una toya de flors que depositem tots sobre la tomba de les víctimes.

EL MEETING DEL DIUMENGE PASSAT

IMPRESIONS.

APESAR d'haverme llevat demati per agafar bon lloc, he tingut d'entrar á forsa de punys. Una gentada immensa ompla ja el *Nou Retiro* y unas quantas mils persones, malgrat sos esforços, s'han quedat en la Gran-via.

Pueh avansar fins prop de l'escenari y uns bons amichs em fan lloc per sentarme.

Avants de comensar s'entrete la gent fent comentaris del acte que va á celebrarse. Domina en totes las conversas la nota ferma. Hi ha ganas entre el públic d'adoptar resolucions energicas y s'espera ab ansietat al Lerroux qu' avuy personaliza la constancia, la virilitat y la enteresa posada al servey d'una causa justa.

**

Acaba d'entrar y es dirigeix al escenari l'Isart Bula. M'estranya y em pròduheix pessim efecte veure'l ab barret de copa. Soch enemic de que la gent se disfressi y axis com criticaria al que d'ordinari vestis frach y assistis á una reunio popular ab brusa, m'empipa que qui de costum va de classe mitja s'disfressi de senyó per presdir un meeting democràtic.

**

Comensa l'Isart fent la presentació dels forasters. El nom de Lerroux provoca una tempestat d'aplaudiments, proba evident de que la opinio está identificada ab sa valenta companya.

Parlan dos representants d'agrupacions obreras. Em sembla notar cert exclusivisme de classe poch en armonia ab la tendencia benfectora d'unir á totas las classes honradas pera la

mas de la tirania y las masmorras ahont gemegan tants ignocents. (Estrepitosos aplausos que durant molt temps impedeixen de prosseguir al orador).

Recorda que tenia ab els catalans un deute pendient: fa menció dels viatges que ha fet per Andalusia, y del bon esperit que ha trobat per tot arreu. «Cada vegada que he tingut necessitat de parlar del procés del carrer de Cambis Nous he concentrat mon pensament en lo Castell de Montjuich, aqueix castell que per mí constitueix una ob sessió, y sempre l'imatge de aqueixa malehida fortaleza apareixent davant de mos ulls, m'ha inspirat, m'ha donat forças, perque sempre m' sembla veure detrás de sos marrlets, mans qu's agitan demandant justicia.» (Grans aplausos.)

Diu que las guerras y desditxas colonials ferèn que'l procés de Montjuich sigués poch menos que olvidat: mes avuy s'ha de donar la batalla, no haventhi cap mes qüestió palpitant, ni podent havernhi altra que puga tenir per un poble major interès que la justicia. La vulneració de tots los drets, fins el de reunio, puig per reunirnos se'n possa per davant al representant de l'autoritat com una mordassa, ens obliga á moderar un xich nostre llenguatje, encare que aixó á mí poch m' importa, perque hi vingut á Barcelona precisament per veure quina cara tenen els miserables que retorsan testiculs. (Atronadores aplausos.)

«Jo m'ofereixo incondicionalment als revisionistas. Sempre que necessiteu de mí, crideu-me; demaneume per aqueixa causa la vida y la sanch y l'entregaré sens vacilar; daré mes carn á la fiera. Me trobo axisatisfet de veure qu'Espanya desperta, perque questa ola que s'està formant pujará, de segur, molt per damunt del castell de Montjuich.

«No he de oposarme á cap iniciativa que's prengui á favor de la revisió, per no haig de arrastrarme mai pels ministerios demanant justicia, perque entenç que la justicia no's pidola, sinó que's reclama, y nosaltres som avuy ja bastant forts per imposar aqueixa justicia, que deu comensar per la destitució del capitán general y pel processament del tinent Portas. (Moltas veus: ¡Que mori!)

«Jo entenç que aqueixa informació militar que s'ha obert no ofereix al poble cap garantia, per estar encomenada als mateixos acusats per Espanya entera, y per mí personalment, trobantme disposat a sostener una acusació ahont y quan se vulga. Y no he de parar fins á veure penjada en un patibul al guna casal de catalunya. (En voz alta: ¡En OSS, avuy, aplausos.)

«Catalans: recordeuvs de aquell episodi ocorrégut á Barcelona durant lo reinat de Felip IV. Era la diada de Corpus. Los segadors sapigueren ferse justicia per la seva má. Esperén també nosaltres lo moment en qu'entonarém l'himne grandiós de Rouget de l'Isle, qual traducció de vostre músich Clavé comensa dihen: «A l'arma, a l'arma fills del poble...» (Aclamacions arrebatadoras y piolongadas salvades de aplausos.)

«En Pau Iglesias ab té mesura diu que la campana que cal fer en la qüestió del procés de Montjuich, no ha de ser de sentiment, sino de reflexió y de concència. «Necessitem demanar justicia, y demanarla ab perseverància un dia y altre dia, sense arribar mai á la venjança, perque questa es la negació de la justicia.» (Aplausos.)

Després de consignar que lo qu'ha succehit se deu al propòsit de dominar al proletariat per medi del terror, diu: «No somiem pas ab veure castigats als verdaders culpables dels fets inquisitorials de Montjuich. ¿Quiva ordenar á n'en Portas l'

lluita contra la reacció. Tant es orer qui lluita constantment ab la pluma y ab la paraula en defensa del oprimit, coin qualsevol manyá ó teixidor que brega pera guanyar el pà de cada dia. Tolstoi, Krapotkine, Recus y cent d'altres no van al taller ni á la fàbrica y fan per la lase treballadora y per la causa de la llibertat mes que qualsevol tintorer ó forjador.

Un representat del partit federal e San Martí, m' agrada. Es l'esperit sa del obrer de Catalunya, franch, obert, de bon sentit y anomenant las coses pel seu im verdader. Veu l'energia allá hont nòstre pares varenveure'l per intuició en l'any 35 y vol que la generació d'vuy mes intel·lectual, es fassi digna d'aquella valenta generació.

El públic aplaudeix frenèticament quella ratxada d'aire purificador, expresió ferma de la maña de ser de la gent catalana.

Molt bé en Dionis Pérez, representant del semanari *Vida Nueva*. La gent no pot apreciar bsa peroració, per no reunir l'orador las condicions físicas nesarias pera tan numerosos públics.

Al aixecar-se en Lerroux esclatá un aplaudo entusiasta.

En Lerroux correspon á questa actitud ab un discurs admirable, sentit, mascle y entusiasticado.

Lerroux es l'idea valenta, exposada senz enemismes que caponan al llenguaige, sense respecte á lle rancias que no resisten l'anàlisis d'un cervell ben eqüibrat, sense prudències d'esteta ni previsions de vividor, i l'entusiasticisme del apóstol disposat a convertir-se en martíde la causa que defensa.

La juventut sentia en aquells vales períodos l'expressió de sos entusiasticas, els de mitja edat veyan ben interpretadas sas arreladas conviccions, els quals notavan la resurrecció d'antics entusiasticas y totho comprensa que

aplicació dels torments? En Marzo. ¿Y á n'en Marzo? El capitán general? ¿Y á n'en aquest, qui? Aixís de grahó en grahó arribaré fins als capitalistes y als jesuitas. Massa havém vist que s'arriba á castigar, y encare débilment, á un cabo y un sargent; pero de aquí no's passa.

Reconeix que confiant las reivindicacions obreras al esfors de nosaltres fills, las forças socialistas poden ajudar á reivindicular l'honor y á lograr la llibertat dels ignocents que's troben a presiri. Combat la llei que condemna la propaganda de certas ideas, calificantla de bárbara, per quant condemna l'pensament. Lo terme de aquesta llei s'acaba, y es precis oposar-se ab totas las forças á que's voti de nou perque mentres existeixi podrán reproduir-se 'ls actes inquisitorials'. (Aplausos.)

«Nosaltres, los proletaris, som los primers interessats en demandar justicia, per que som els perseguits, els torturats. Als comtes y marquesos ningú ls tortura ni persegueix. Proba de això es lo occurrent que a n'en Pere Corominas. Segons ell mateix va dir en lo meeting de Madrid degué la seva llibertat y l'illurarse de la tortura á la seva condició de advocat. ¿Qué hauria passat si en Corominas sigüés un titul ó cosa per l'istil?»

PAU IGLESIAS

Recomana l'senyor Iglesias la celebració freqüent de reunions y meetings. «Als proletaris —digué al terminar— els correspon lluytar en primera fila per lograr que 'ls actes inquisitorials acabin per tota Espanya. A unir-se, doncs, y units lograrem justicia en lo procés de Montjuich. (Grans aplausos.)

**

Lo president Isart Bula resumi 'ls discursos ab un enèrgich parlament. Quan preguntá: «¿Qué farém si no s'obté justicia?» public en massa va respondre. —Ens la prendré!

L'orador digué: —Si aquest cas arriba 'ls que aquí us dirígem sabrémos per arnos al davant y cumplir ab lo nostre deber.

A continuació llegí las conclusions que signeren aprobades al extraordinari entusiasme. Son las següents: 1.ª Derrogació de la llei de revisió del anarquisme. —2.ª Separació de las autoritats que intervinguieren en lo procés de Montjuich, com a garantia de imparcialitat. —3.ª Castich dels culpables. —4.ª Inmediata aprobació de la llei Azcárate. —Y 5.ª Revisió del procés ab totas las seves consecuències.

Aixis terminá'l grandiós meeting revisionista de Barcelona.

**

A la sortida se promogueren alguns accidents.

Per un excés de zel, lo jefe de policia Sr. Plantada, empenyat en disoldre á una generació que accompanyava á alguns dels oradors sense promoure'l menor desordre, s'yeje arrollat y perdé l'bastó de borlas y l'barret de copa, tenint que refugiarse en una casa de la Rambla de Catalunya. Los seus subordinats no feren un pas en defensa del seu jefe.

Després un grup s'presentà davant del convent de jesuitas del carrer de Caspe, llançant crits y tirant alguna pedra, sense conseqüències, puig l'edifici dels Loyolas, desde que va construirse està perfectament blindat ab fortes persianas y grocants filats de ferro á totas las finestras. Si foren previsors els famosos pares de la Companyia!

Durant tot lo dia estigué tancat y barrat, lo mateix lo despaig d'entrades que 'ls de sortidas: ó siga la porta del convent per hont reben las visitas y 'ls pistirinchs y la de la iglesia ahont concedeixen las indulgències y las absolucions.

**

Al mateix dia que á Barcelona varen celebrar-se altres meetings revisionistas en algunas altres ciutats importants de Catalunya

soltzament d' aquella fermesa de conviccions podía sortir la tempesta que acabés ab el régime de miserias, envejas, concupiscencies y crims que avuy impera y que ns deshonra devant del mon civilisat

Son recort al Corpus de sanch y el final de son discurs evocant á en Clavé y sa Marellesa, arrancaren una estruendosa ovació. No cal dir si obtingueren igual èxit sus imprecacions contra els butxins que torturaven ignocents á Montjuich y contra els butxins que ho consentian.

**

En Pau Iglesias massa manco. Es cert que la classe obrera no té prou conciencia de sos actes per faltá d' ilustració y convé educarla pera ferla forte, pero també es cert que pot contribuir á posar la passera que del estat d'avuy pot feros arribar demá á un estat d' igualtat social. Aixó pot lograrse ajudant en sa tasca al partit republicà y aixó sembla que s'empenyan en no veurelo els socialistas.

**

En conjunt lo meeting va resultar imponent y fará avans: r un bon pas la causa de la revisió. M' haguera agradat encara mes energia. Si jo hagués parlat, hauria demanat qu'en aquest y en tois els demés meetings que's celebren, s'hagués acordat fixar un plazo al govern pera que les justicia, pera que si en el plazo fixat las lleys nostras no fossin prou pera redimir als ignocents y castigar als culpables, apel·s el poble á la saludable llei de Linch. Pesa sobre Espanya una taca deshonrosa de sanch de màrtirs y questa taca sols pot borrar-se ab sanch de butxins.

**

A la sortida va esbravar-se tota la rabia amagatzemada en els cors de la concurrencia, pero va esbravar-se sense conseqüències. ¡Quina llàstima!

JEPH DE JESPUZ.

ALEXANDRE LERROUX

PAU IGLESIAS

APESAR d'haverme llevat demati per agafar bon lloc, he tingut d'entrar á forsa de punys. Una gentada immensa ompla ja el *Nou Retiro* y unas quantas mils persones, malgrat sos esforços, s'han quedat en la Gran-via.

Pueh avansar fins prop de l'escenari y uns bons amichs em fan lloc per sentarme.

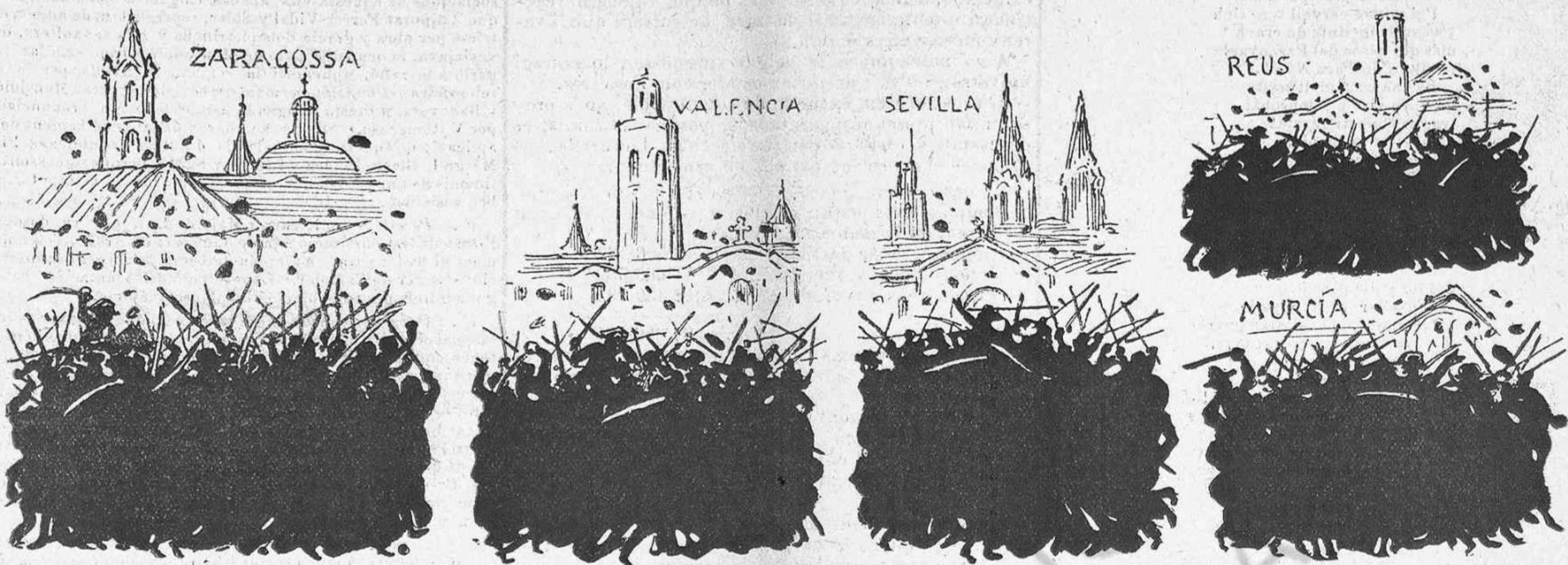
Avants de comensar s'entrete la gent fent comentaris del acte que va á celebrarse. Domina en totes las conversas la nota ferma. Hi ha ganas entre el públic d'adoptar resolucions energicas y s'espera ab ansietat al Lerroux qu' avuy personaliza la constancia, la virilitat y la enteresa posada al servey d'una causa justa.

Acaba d'entrar y es dirigeix al escenari l'Isart Bula. M'estranya y em pròduheix pessim efecte veure'l ab barret de copa. Soch enemic de que la gent se disfressi y axis com criticaria al que d'ordinari vestis frach y assistis á una reunio popular ab brusa, m'empipa que qui de costum va de classe mitja s'disfressi de senyó per presdir un meeting democràtic.

Comensa l'Isart fent la presentació dels forasters. El nom de Lerroux provoca una tempestat d'aplaudiments, proba evident de que la opinio está identificada ab sa valenta companya.

Parlan dos representants d'agrupacions obreras. Em sembla notar cert exclusivisme de classe poch en armonia ab la tendencia benfectora d'unir á totas las classes honradas pera la

LA GACETILLA DE LA SENMANA

(Se continuará)

A n' el de Sabadell, que se celebrá en lo teatro Euterpe ab assistència de una generació extraordinaria, hi prengueren part los Srs. Aguilar, Valls, Ferrando, Dionis Pérez, Lerroux é Iglesias. Tots los discursos siguieren extraordinàriament aplaudits. S' votaren les mateixas conclusions que a Barcelona.

A Girona se celebrá també un meeting encaminat al mateix objecte. Oradors que hi prengueren part: los Srs. Grau, Costa, Roger, Gallard, Giol, y la Sra. López de Ayala. La concurrencia numerosíssima se mostrá perfectament identificada ab las aspiracions exposadas pels oradors ab gran eloquència.

A Tarragona, un' altre meeting no menos important que los anteriors. Feren us de la paraula los Srs. Mir y Miró, Reoyo, Ferré, Valls, Comaposeda y Fortuny. Terminada la reunió, una comitiva numerosíssima s' dirigi en manifestació pública al govern civil a entregar les conclusions aprobadas.

Per últim a Reus tingué efecte també un dels meetings mes importants que s' han vist en aquella democràtica ciutat. Lo presidi l' Sr. Guasch y pronunciaren eloquents discursos los Srs. Litrán, Bretón, Piñós, Mercadé, Pallejà, Vives, Llaudó, Comaposeda, Nougués, Marquina, Junoy y Guasch que resumí los discursos. A la taula presidencial s' hi veia la viuda de Lluís Más, fusellat a Montjuich, y l' Sr. Cusidó, pare de una de les víctimes, que ab frasse conmoguda donà les gracies a la concurrencia.

Terminat l' acte, reynà pels carrers de Reus una animació extraordinaria. Lo convent que ocupan los pares Maristes, siquè objecte de les hostilitats del poble. Los que van a estableixer a poblacions tan democràtiques com la patria de 'n Prim, no té res d' estrany, que a cambi de les lliçons que prenen donar, de tant en tant ne rebin alguna.

J.

CANSÓ NOVA DELS OBRERS

LEMA: —Ja hem trobat feyna!

Que's tanquin de las fàbricas las portas!
Que's pleguin los tallers y 'ls arsenals!
Apáguintse las flamas ja somortas
del foch de las fornals!

Que rigní lo burgès que al pobre explota!
Que triomfi la reacció ab funestos fins!
Acabin de robarnos la sanch tota
jesuitichs assassins!

Que nostres enemichs per deshonrarnos,
torments inventin, bárbaros y extranyans!...
Mes jay! dels que's proposin despatxarnos!
l' obrer te feyna y llarga: per molts anys!

¿Qué hi fa que del traball fills borts, canallas,
s' antiga gloria donguin al olvit?
Per darni molta més, per 'xò traballas,
obrer, de dia y nit!...

Per 'xò traballém tots, tots á la una;
més ara, que ab las mans, ab lo cervell:
el llibre es nostre escut, nostra fortuna,
lo més modern fusell.

Obrimlo y apreném: ija hem trobat feyna!
Si aquesta no 'ns refà dels passats danys.
deixant lo llibre obert, y agafant l' eyna....
tenim encare feyna per molts anys!

PEP LLAUNE

L' HOME D' ESPANYA

Ui ho havia de dir!

L' home de Espanya avuy es
en Romero Robledo.

Sol, aislat, sense amicxs que l' ajudin, sense corregionalis que l' segueixin, pronuncia un discurs y tothom l' aplaudeix, tothom l' aclama. Fins hi ha qui véu en ell una estrella, un' esperança pel porvenir.

Per un instant tothom olvida la seva llarga història de *Gil Blas de Santillana* y altres héroes de novela picaresca. Ha deixat á recó la guitarra y l' panderò que durant tota la seva vida li serviren per *aflamencar* la política de la restauració: s' ha tret las castanyolas de las mans, y sense vacilar ha posat lo dit á la llaga.

Si un altre, ab mes autoritat qu' ell digué lo qu' ell s' ha atrevit á dir, no causaria l' efecte qu' ell ha conseguit dihentho.

Dirà, per exemple, un diputat republicà qu' es necessari reduir la llista civil, y 'ls monàrquichs s' ho escoltarán com qui sent ploure: ho diu en Romero Robledo, qu' encare blossoma de monàrquich, y senten rajarlos per tot lo cos una espècie de suor freda, comprendent que l' país arruinan y empobrit, es partidari de aquesta reducció, y comprenent per altra part qu' ells com a monàrquichs no la poden proposar, sense posar-se malament ab las institucions.

Y així tot lo demés.

En Romero Robledo se'n va de dret al bullo. La major part de las seves solucions encaminades á introduir grans economías, las pren enmatllavadas dels republicans.

Ell vol com nosaltres corregir los vics que minan al exèrcit y á la marina y converteixen á dos institucions creadas per la defensa de la patria en dos xucladors insaciabls de la sava del contribuyent. Dirémos nosaltres que volém reorganizarlos baix un peu de serietat y economia, y ningú n' farà cas. Ho diu en Romero Robledo, y tothom exclama: —Aixó es aixó.

Proclamémos nosaltres la necessitat de viure modestament en nostres relacions internacionals, suprimint embaixadas luxosas y tots els gastos inútils y renunciant al paper d' Hereu Escampa que 'ns obliga á fer la monarquia, y 'ls monàrquichs dirán: —Tacanyeras que no conduheixen á res. Ho diu en Romero Robledo, y no saben que respondreli.

Igual passa ab l' idea de castigar lo pressupost del clero que manté y engreixa á un gran número de dignitaris que cap bé reportan á la Iglesia, mentres el clero baix s' está morint de gana, convertit en lo proletariat de la religió del Estat. Ho dihem nosaltres.... y res! apassionaments democràtichs; ho diu en Romero Robledo, y fa una impressió terrible en las filas de una majoria clerical y jesuítica.

¿Qué vol dir aixó? ¿Es acàs que als que tenim una bandera limpia y una historia honrada, en los actuals moments de decadencia general, ens correspon una autoritat moral molt inferior á la de un home desacreditat, que dintre de la política ha fet tots los papers de l' auca?

Indubtablement. Y ara mateix acabém de dir lo perqué. Los temps actuals son de decadencia. Y á tals temps, tals homes.

Per altra part, s' ha de confessar, que ningú que pensi una mica, considerarà á n' en Romero com un fi, com una solució definitiva, sino com un medi poderós pera destruir lo existent, com un element precursor de la futura revolució, cada dia més inevitable.

Espanya ha de benehir desde lo mes intim de la seva ànima, l' antingua rivalitat de aquest Francisco llansat á l' oposició, ab l' altre Francisco, dueno del poder.

En Romero Robledo coneix los punts flachs de 'n Silvela y 'viva Deu! que sab aprofitarse'n. En los últims debats parlamentaris, davant de una majoria atònita, l' ha agafat pel clatell, se l' ha passat... per sota l' aixella, y tot descompost y capolat d' ossos l' ha llenyat com un ninot al mitj del hemicicle.

—Ves noy! —l' ha dit —y ara arréglat ab uns dipu-

tats que han perdut la fe en lo teu talent y en las teves dotes de mando, y ab un país soliviantat que al sol anunciar dels pressupostos del tèu Villaverde, s' está amotinant de un cap al altre.

De la mateixa manera ha destorbat en un instant al altra fantasmón de la conxorxa reaccionaria. Ja 'ns ne podem riure del general cristí, del aspirant á dictador de la regeneració. En Romero Robledo ha desinflat aqueix globo que ansiava elevarse fins al núvols. Després de ferli confessar qu' ell políticament era un ningú, y que tot aló dels manifestos havia sigut una broma, y qu' ell actualment no reconeixia altra jefatura que la de 'n Silvela, li va donar lo cop de gracia, dihentli: —Vosté, en sa carrera militar desde soldat ras va ascendir á general; pero en sa carrera política, desde general ha descendit á soldat ras.

Aixó ja es el catxatasco final. Desde avuy, l' home de la regeneració ha fet á tots. Que 'ls jesuitas li cantin las absoltas.

La situació política se troba en un carrer sense sortida y aixó es lo que dona mes forsa á la campanya de 'n Romero Robledo.

Lo govern ha perdut l' oremus. No sab hont va ni per hont girar. Ni pot sostenir uns pressupostos ruinosos que han tingut la virtut de amotinar á la nació en massa, ni pot retirarlos sense retirar-se ell ab ells.

Tothom se crida á engany: las classes neutras que avants l' apoyaven, avuy protestan indignadas. Los diputats de la majoria marejats, se donan per vensuts avants de combatre. ¡Ay d' ells si fent un prodigi d' estúpida disciplina s' avenen á consumir la ruïna y la miseria dels espanyols!... Ab quina cara tornarán als districtes de ahont procedeixen? Encare que 'ls electors poca part vajan tenir en lo seu nombrament, l' esperit públic se desperta y 's disposa á exigirlos las mes estrictes responsabilitats.

Y si ni ab aquest govern, ni ab aquestas Corts pot seguir avant el carro del Estat ¿qui será que puga treure'l del pedregal?

¿En Sagasta? ¿D. Arseni? ¿El duch de Tetuan? Son rossas vellas, gastadas, consentidas, sense forsa, sense empenta.

No hi ha solució.

Una situació de forsa boja y cega, que tractés de tirar al dret atropellant-ho tot, lluny de remediar l' estat de quiebra del país, encare precipitaria l' desencadenament del fet revolucionari. Del xoch de las dos gruixades carregades d' electricitat surgió l' llamp y desbotaria l' temporal.

Tal es l' estat d' Espanya, en vigilias de la liquidació de vintiquatre anys de monarquia restaurada.

Tot tremola, tot bamboleja, tot amenassa desplomarse, y entre la foscor de tempestat, brilla únicament la meuca sardònica de 'n Romero Robledo, del polítich xulo de altres temps, convertit per un instant en l' home d' Espanya.

Si han de ser petits é inconsistentes els governants, que sols posantlos en Romero Robledo el dit á sobre, han cayut als seus peus pulverisats!

P. K.

CARTA OBERTA

Ensotanat general,
ninot dels vils de Loyola,
curda de sanch espanyola,
fusellador de 'n Rizal;
se m' ha acabat la paciencia
y no estich mes dispositat

à sufrí ab passivitat
vostra inicua competència.
Pel vostre cervell tan xich
y vostres instints de crach
més qu' heroe del Paranyach
resulteu un Pare Nyich.

Es una cosa molt trista
que ben vist y comprobat
resulti al vostre costat
un exaltat anarquista,
quan vostra obra ben jutjada
solzament resulta ser
plagi de lo que vaig fer.
à Olot, Llayers y à Igualada.

En tot quant penseu y feu
no hi ha res de cosa propia,
tot es una indigna copia
del fer y del pensar meu.

¿Fusellar? Ja ho feya jo.
¿D' honors que no costan gayre?
Jo feya comte à un drapayre,
y à un trinxerayre, baró.

¿Doná balls y recepcions?
Jo 'ls dava en ma cort d' Estella.
¿Resà com una femella?
Jo vaig tot plé de cordons.

¿Fervos xiular per morral?
A mi fins m' han tirat tronjas.
¿Vos són protector de monjas?
Jo d' húngaras, qu' es igual.

¿Volguer degollar la ciència?
Jo als sabis vaig abolir.
En quant à bonyets y à vils
no ns portém gran diferència.

Donchs si sou un mal plagiari
dels meus fets de bobo-fiera
èper qu' m' heu de deixà enrerà
en quant à reaccionaria?

Es cert com un y un son dos
sens que 'us pinta la cionya
que 'm donaria vergonya
de ser tan neo com vos.

Deixeuvos d' escrupols lleus
y no feu més el cartam;
ó plegueu d' un cop el ram
ó feuvos de un cop dels meus.

Si voleu ab fera sanya
beure la sanch liberal,
feu en mas filas campanya
y estrenyeu la garra real
de'n

Ca los R... d' Espanya.

Per la copia,

JEPH DE JESPUS.

UANT mes se retardi la revisió del procés de Montjuich, mes perilloses han de ser les conseqüències de aqueix retràs.

No falta qui senyala en lo moviment de protesta de aquests últims dies un reviscolament de las idees anarquistas. Sense que no saltres participem de aquests temors, hem de pendre'n acta, per imputar lo fet, en tot cas, als que sense rahó retardan la satisfacció que deuen als sentiments humanitaris de l' opinió pública.

Las ideas se regeixen per lleys fatals.

Y així com el disparo de las bombas terroristas va provocar un formidable moviment de reacció, las torpes dificultats oposades à la revisió del procés de Montjuich poden engendrar, al últim, un desencadenament formidable també de las ideas socials, tinguadas com à mes perilloses per la burgesia.

Així es mes clar que l' aygua, y cegos han de ser els governants que no ho vejin.

Un diputat republicà interpela al general de las ulleres fumadas, preguntantli quan pensa pagar als repatriats.

Resposta de D. Cameló:

—De repatriats n' hi ha moltíssims qu' encare son deutors al Estat, tota vegada que no devengavan la cantitat que se 'ls va satisfer.

Trasladém aquesta noticia à tots els que van venir de la guerra ab la pell y 'ls ossos, perque sàpigam que si 's queixan es per vici, perque encare deuen diners al govern, y l' dia del passament de comptes D. Cameló serà molt capás d' embargarlos els ossets del rosari de l' esquina.

Ben mirat, no mes n' hi havia un de repatriat que acrediés alguna cosa.

Era aquell de Zaragoza, que l' dia de la bullanga va sortir al carrer, arreplegant un tiro al cap, que va deixarlo mort en sech.

Y à n' aquest ara ja no li deuen res, perque l' dia del tiro va cobrar.

A Bèlgica com aquí hi ha gresca pels carrers. Aquí

'l poble s' amotina perque no vol ni pot pagar lo que li exigeixen; à Bèlgica se subleva perque l' govern reaccionari intenta mermarli la mica de sufragi que li van concedir anys enrera.

Això indica que si 'ls belgas tinguessen lo sufragi universal, no se 'l deixaran estafar com nosaltres.

Si prenguessem exemple de aquell poble, no s' presentarien pressupostos ruinósos, perque 'ls ministres descastats s' ofegarien en las eleccions. Las urnas electorals se convertirían per ells en urnas funeràries.

Comptes trets per un militar, lo coronel Alas, molt intelligent en la materia:

Generals sense destino, costan:	3.506,162 Ptas.
Jefes y oficiais, idem	11.669,789 »
Escala de reserva, idem	12.430,234 »

Total..... 27.606,185 »

Aquest es el pes mort que 'ns han deixat las guerras y la pessima administració dels governs de la monarquia.

Per tot arreu, ahont sobre un obrer, lo despatxan y que se la campi com pugan. Aquí gastém 27 milions y mitj de pessetas en sostener un personal militar que no 'ns presta cap servei.

Algúns fusionistas com en Puigcerver y en Moret s' han compromés ab en Villaverde à fer tot lo imaginable fins à treure endavant els pressupostos.

Això vol dir qu' encare dura l' escandalós pacte del Pardo.

Avuy per tú y demà per mí.

No en va consideran al país com un bù, subjecte al torn dels gitans esquiladors.

Hi ha qui s' extraña de que en tots los motins populares de aquests dies, els bons y 'ls falsos, s' haja manifestat per tot arreu la mateixa inclinació contra las ordres religiosas y en especial contra 'ls jesuitas.

Y no obstant no hi ha res mes natural. Està Espanya baix el pes feixuch de una reacció ultramontana, y lo primer que se li acut al instant popular es sacudirse'.

Los frares de totas castas estan absorbint la riquesa de la nació, sense que tingan de basquejar per contribucions ni impostos, y contra aquest privilegi irritant protesta 'l poble que ni traballant pot viure.

Ja ho diu el refrà: «La codicia esbotza'l sach.»

Després de s' motins que han provocat, ocasionant algunas desgracias, dels projectes de 'n Villaverde ja no se 'n poden dir los pressupostos de la regeneració. Tenen un altre títul mes gràfic.

Se n' han de dir els pressupostos de la sanch.

En Silvela avants:

«Quina llàstima de país!.... ¡Quina llàstima que no tingui opinió que orienti al govern respecte de lo que vol!»

El país avuy:

«Afora aquest govern!»

De manera que si en Silvela no se 'n vá, lo qu' es aquesta vegada, no serà pas perque 'l país no l' orienti!

Un altra frase de 'n Silvela de avants:

«Pera salvar à Espanya es precís fer una revolució desde dalt.»

En aquest punt s' ha de confessar que se ha quedat à mitj camí. La revolució, desde dalt, no la fà; pero en canvi la provoca.

Continuan publicantse à la *Gaceta* decrets y mes decretos concedint creus y ascensos.

Tot això, naturalment, se fà, per colmar la excitació del país, demostrantli que per fi ha arribat l' època de las grans economías.

Té rahó en Blasco Ibañez quan al ocuparse dels escàndols ocorreguts ab uns pobres noys en lo colegi d' Escolapis ó d' Es-cul-apis de Pamplona, atribuix el fet à certs impulsos de la naturalesa revoltada, contra determinades privacions.

Es ja qüestió de pensar seriament en sustreure l' ensenyansa dels noys à las comunitats religiosas que han fet vot de catedat.

Si no 's pren una resolució en aquest sentit, que no s' exclami ningú, si per tot arreu surgeixen dignes rivals de aquell famós *hermano Flaminio*. Y al meu entendre, ni 'ls mateixos pares de familia que mes blassonin del seu fanatisme religiós, tenen cap dret à comprometre de mala manera la ignocència dels seus fills.

Algúns venedors de periódichs donaràn aquesta nit una funció extraordinaria en lo Teatro Lara (Cabañas 37) à benefici de las víctimas de Montjuich. Programa. Sinfonia.—El drama en 3 actes *D. Juan de Lanuza*.—Concert per varias societats humorísticas.—Y estreno del sainete en 1 acte: *La imprenta de la Publicidad ó un crimen espantoso*, desempenyat per 40 venedors de periódichs.—La funció va dedicada à la premsa liberal de Barcelona.

CARTAS DE FORA.—*Vilanova y Geltrú*—Las principals associacions de aquesta vila, apena tingueren coneixement de que l' diputat Ferrer-Vidal y Soler, representant de aquest districte per obra y gracia dels pistrinchs y dels xanxullers, desvariejava, al ocuparse de lo de Montjuich, varen acordar tornar-lo à la rahó, aplicantli la següent maniula per la via telegràfica: «Comisión permanente revisión proceso Montjuich, vilanovesa, protesta indignada palabras falsas pronunciadas por V. Congreso.» Ademés accordaren donar coneixement de l' aplicació de aquesta maniula als diputats republicans Pi y Margall, Blasco Ibáñez y Lletjet y Sardà, perquesiguesentes testimonis de que 'ls vilanovins quan tenen malalt al diputat, saben assistirlo.

Perelló.—En lo carrer Majó de Dalt que va desde la Plaça de la Constitució à la de Jaume II de Aragó, l' Ajuntament hi ha fet posar una lápida de pedra marbre, ab la inscripció: «Carrer de Castellar.» La resolució del Ajuntament ha sigut acollida per la població ab aplauso unànim.

Capsanes.—Sens dupte per revenjarse de haver perdut las eleccions municipals, els cacichs de aquest poble s' entenen en presentar denuncias y mes denuncias al jutjat de primera instància de Falset, al sol objecte de causar perjudicis als veïns, puig no passa dia que no 'n citin alguns à declarar y tot se 'n va en viatges y molestias. L' altre dia, ab motiu de haverse cremat algunes garbas, foren citats los ciutadans J. Peña Pelejá, J. Vernet Barceló, J. Peña Sangenís y J. Gavaldà, de qual horradès inmaculada respón tot lo poble de Capsanes. Crech que à Falset ja haurian de començar à comprendre ahont van à parar las maniobras dels que per lo vist no troban altra manera d' esbravar.

Capellades.—Un aplauso al nostre ensotanat, y consti que se 'l mereix. Figúrinse que l' altre dia, desde la trona, enrabiat contra la poca fé y l' poch desprendiment que nota fins en els qu' el tenia per mes adictes, va dir qu' era mes amich y s' estimava mes al ateo y al heretje que no pas als catòlics hipòcritas que li fan el besa-mans y van à missa cada dia. Era de veure la cara que van posar els que l' escoltaven: ni que haguén tirat una pedra en mitj del remat de las misticas ovelles, que per lo que 'ls convé, pasturau l' herba dels camps de la religió. Crech que si 'ls dona gayre sustos com aquest, la pastura se 'ls indigestarà.

UN PASSEIG AL REDEDOR DELS PRESSUPOSTOS.

Kobra de 'n Villaverde podrà ser dolenta, pero gràciosa y divertida i vaya si ho es!

Examinant els pressupostos, surten de tant en tant xifras tan desguirradas, càlculs tan equivocats y afirmacions tan sofisticades, que al lector no li queda mes remey que posar-se à riure y preguntar-se ingenuament:

—Pero aquest senyor que ha fet això ¿es realment un minstre ó un bufón de circo equestre? Aquest plan d' Hisenda ha sigut trassat per portarse à la pràctica ó no més per entretenir uns quants dies al país productor?

Comensin à repassar las següents notas verdaderas *notas còmicas* del pressupost nacional.

La xicoya, que 's mescla ab al café per embaratarlo, es una materia perjudicial; y ho es tant, que 'l mateix Villaverde en la sévia Memoria diu que «aquesta sofisticació punible es de una gravedat extraordinaria per las fatalas conseqüències que pot ocasionar.»

A pesar d' això, com la qüestió son quartos, y 'l qui s' ofega no mira de quin café beu. el minstre, el mateix minstre que declara que aquesta es una «sofisticació punible», determina à continuació que pagant una peseta per kilo podrà fabricar-se xicoya y demás substàncies con que se imite el café ó «el té, qualquiera que sea el destino ó aplicació que se prenda darles.»

¿No troben que si d' això no se 'n diu vetllar per la salut del poble, se 'n pot dir formalment mirar per casa?

Una de las especialitats del minstre d' Hisenda es ficarse allí ahont no l' demanen.

En aquest punt es terrible. Conta lo que tenim, lo que guanyém, lo que amaguém y fins lo que cada persona gasta diàriament per mantenir-se. Es un compte de lo mes curiós que poden imaginarse. Mirinsel:

Segons el senyor Villaverde, un espanyol consumeix cada dia:

Monjetas.....	200 grams.
Patatas.....	298 »
Tocino.....	20 »
Oli.....	6 miligrams.
Cigrons.....	125 grams.
Carn.....	84 »
Pa.....	700 »

Considerant—diu ell—que aquests articles, ben comprats, costan 62 céntims y un petit pico, y considerant además això, y allò altre y lo de mes enllà, vinch en resoldre:

«La nació pagará aquest any per consums la cantitat de noventa milions de pessetes.»

Y 'l que no ho trobi prou clar, que hi tiri una mica d' aygua.

En lo capítul d' impostos sobre herencias hi ha cosas qu' es patraran.

Suposém—no es mes que una suposició—que vostés se moren y deixan mil duros al seu fill. ¿Saben quánt se 'ls quedará l' Estat? 50 pessetes.

¿Que no volen que se 'ls quedí tant? Es senzillissim: en lloc de deixarho al seu fill, ho deixan per fer obras à alguna iglesia, y en aquest cas no haurán de pagar al Estat mes que 12 pessetes y mitja.

¡Sobre 'ls fills un impost mes carregat que sobre l' iglesia!....

Veritat qu' es bonich?

...

ACTUALITAT (per J. LLUÍS PELLICER.)

Ara sí que ja no puch dir faba

Pero lo piramidalment graciós es la nova tarifa de cédulas. Graciós, y adenés equitatiu, si's comparan las quotas de Madrid y Barcelona.

—Quánt pagan vostés de lloguer al mes? —Set duros?

Pues han de satisfer 15 pessetas y 60 céntims de cédula.

S'entén, si viuen a Barcelona.

Perque si viuen a Madrid, pagant lo mateix lloguer, ab una cedula de una pesseta y trenta céntims! ja'n tindrán prou.

A Barcelona, 15'60 pessetas.

A Madrid, 1'30

Diferencia contra nosaltres, 14'30 pessetas.

Motiu d'aquesta desigualtat?

Si ho preguntan a n'en Villaverde ... de segur que no 'ls ho sabrà explicar.

FANTÁSTICH.

LO MINISTRE Y L'PAÍS

—Pam pam!

—Qui truca?

—L ministre.

—Quin?

—El ministre dels rals.

—Deurás volgut dí l'Hisenda.

No miris prim; es igual.

—Qué vols?

—Pues res: me fan falta uns doscents milions de naps...

—Y vens perque jo te 'ls dongui?

—Es clar; donchs qui me 'ls dará?

—Home, qualsevol que 'ls tingui: l'Urquijo, en Girona, l'Banch, en Comillas...

—Noy, a aquests no 'ls puen aná a molestar.

Los diners que necessito son pel servei nacional, y l'País e qui ha de dàrmels.

—Donchs, fill meu, vas ben errat, cabalment no estich en fondos.

Miram la bossa ini un clau!

—Romansos! Tú sempre ploras.

—Deu ser de content? —Vrítat?

—Vaja, no siguis tan rata;

—Pegas?

—Y qué haig de pagar!

—Doscents milions! quina broma!

—(Tal vegada rebaixant...) Te'n perdonaré cinquanta...

—Cinquanta! Ja veus si 'n faig de concessions.... —Qué te'n sembla?

—Qu'estich de detó encantat del carinyo que 'm demostras, pero....

—Qué? —Això també es car?

—Un sablasseo que sols puja cent cinquanta milions!... Bah!

No crech que 't queixis de serio.

—No ho creus? Bueno. Ja ho creurás quan vejis que no te 'ls dono.

—(Moscal!) Està regatejant com qui compra plats y ollas.... Vaja, farém un cap-màs:

posémo a... cent millions justos.

—Veus, home, com, grau per grau vas rebaixant el pedido?

Y es llàstima, al cap-de-vall, porque ab tot y 'ls teus esforços y la teva voluntat.

tampoch això puch pagarho.

—No pots? Bé: ja ho pagarás quan vejis que va de veras.

—Pues t'equivocas: no sabs que allí hont no hi há, el rey mateix hi pert els drets?

—Aném; vaig à fer l'últim sacrifici.

—Te sembla si pots pagar vuitanta milions?

—Tampoch.

—Y setanta?

—Ve à sé igual.

—Y xeixanta?

—Ni cinquanta,

ni quaranta.

—Noy, estás molt mesqui. T'ho poso à trenta.

—Impossible: l'meu caudal no hi arriba.

—Vinticinch?

—No senyor.

—Donchs parla clar: —Quán pots dar sense violència?

—Vint milions? —Quinze?

—No tant.

—Dotze milions? —Deu? —Nou? —Vuit?

—Vaja, i vols que 't sigui franch?

—Explícitat.

—Ab tres pessetas,

—que no t'acontentarás?

C. GUMÀ.

SUCCESSOS

LO DE BARCELONA

No hem de descriure ab tots els seus pels y senyals els desordres ocorreguts a Barcelona. Algunas bandadas de trinxeraires, per espai de dos ó tres dies han recorregut alguns carrers de la ciutat, fent tancar las portes de las botigas, y

CALAMARSADA

disparant pedras sobre 'ls aparadors, sobre 'ls fanals del alumbrat, y sobre 'ls tranvias elèctrics.

May s' havia vist un moti tan tonto, que mes que tal moti sembla un medi per encalabrinar incautes, y posar las cosas à tal extrém que estigués mitj justificada la proclamació del estat de siti.

Afortunadament va compredre tothom lo verdader alcans de l'algarada, sobre tot al veure que s'estava realisant impunement à las barbas de la policia.

Això sí, d'ostentació de forsa no 'n vulguin mes. Va sortir tota la guardia civil, y estava provinguda la caballeria del exèrcit. Pero succeixia que 'ls transents que s'esqueyan al mitj del alborot, corrian lo doble perill de rebre las pedras dels trinxeraires y al mateix temps algun cop de sobre esgarriat, quan la forsa pública donava alguna carga. Mes de un cas podrián citar en personas pacíficas que han pagat dos cops la festa.

L'alarma, alguns días ha sigut grossa; pero mes grossa encara l'extranya del públic, al ferse càrrec de l'indole especial de aquests desordres. Algun periòdich ha citat manifestacions fetes per xicots dels que prengueren part en la bárbara trencadissa de vidres, y per elles s'ha comprés perfectament qui 'ls movia y qui 'ls pagava.

Als que tractavan de destruir l'actitud dels gremis, cada dia mes disposats à oposarse al pago dels nous tributs, lo qu' es aquesta vegada

«la cosa les ha salido un poquito desigual.»

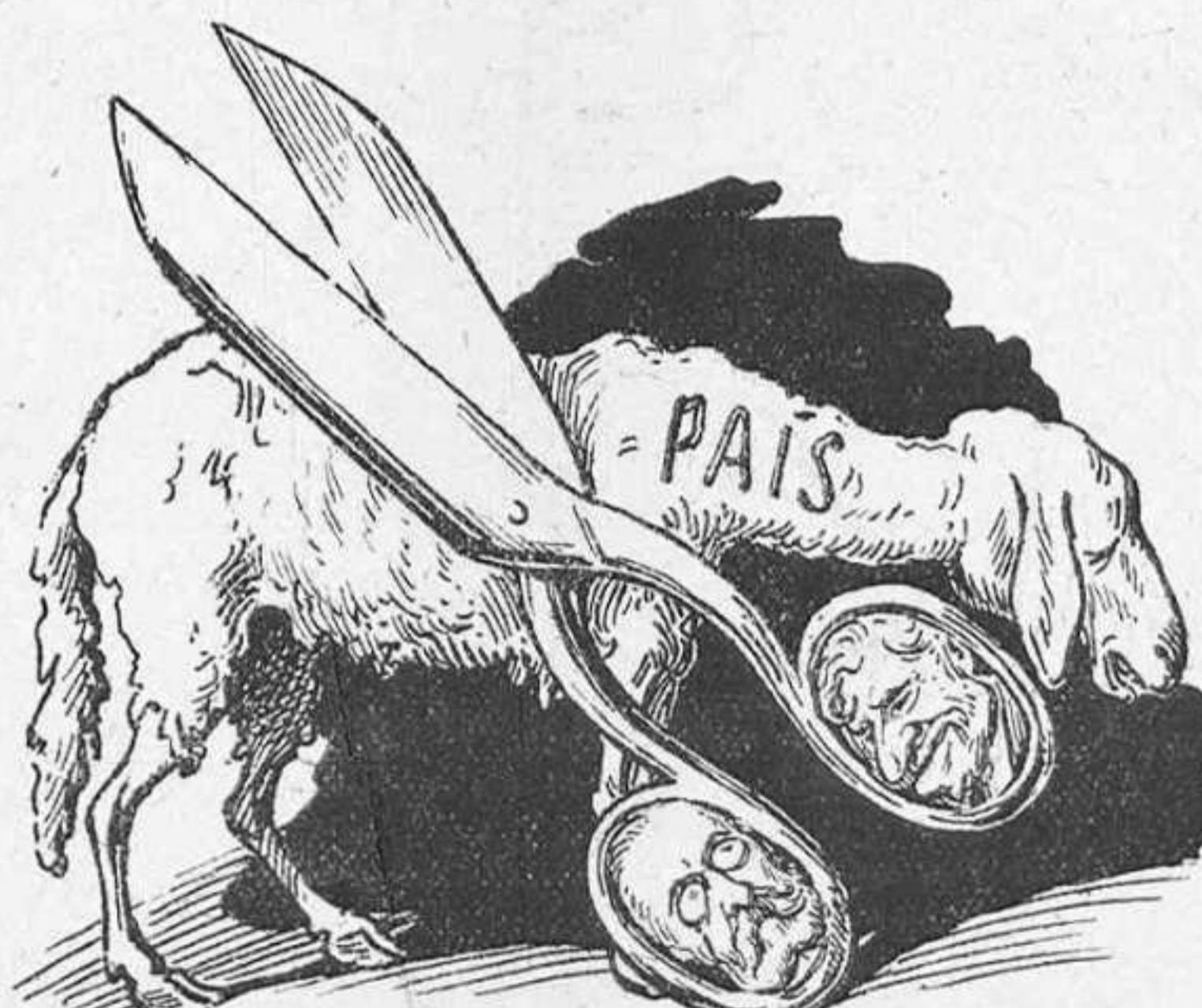
Los gremis saben à que atenir-se, y quan vinga l' hora de resistir, sabrán cumplir ab lo seu deber, en una forma seria que ha d'escapar à tota repressió; y cap necessitat tindrán de apelar als serveys de algunes cäfílias de trinxeraires desenfrenats.

LO DE BADALONA

La ciutat de Badalona que temps enrera vivia felis y tranquila al amparo de las ideas republicanas profesadas per la majoria dels seus veïns, se troba avuy convertida en una kàbila del Riff, per obra y gracia del caciquisme.

Al olvidarse allí las nobles ideas, s'han desencadenat las pasions més salvatges.

NOTA GRÀFICA

Los dos partits turnants forman las fullas de unas mateixas estisoras.

Dos bandos que s'odian ab frenesi, venen disputantse fa temps la preponderancia dintre del municipi. L'un capitanejat pel ex-republicà Palay arrasta à una gran part del element popular, y s'apoya ab lo gran cacich conservador Planas y Cassals. L' altre capitanejat pel vividor Renom, s'apoya en lo Marqués de Montroig. Sobre las relacions entre el tal Renom y l'marqués y un nebó de n'Segasta, se contan per Badalona coses estupendas. Podrà no ser veritat tot lo que's diu; pero es lo cert que desde que median per Badalona els tripijous del caciquisme, los pressupostos municipals saldan tots los seus exercicis ab déficits esgarrisos.

Pero por lo vist no n' hi havia prou ab munyir la llet à la pobla vaca, era ademés necessari treureli la sanch.

Lo conflicte va estallar dissapte al demati, à la casa de la ciutat, en lo moment de anar à pendre possessió 'ls regidors de n'Palay novament electes. Una gran multitud els aclama, disposantse a seguirlos fins al saló de sessions. Los regidors passaren; pero als seus acompañants se 'ls negà la entrada. En això sonà un tro dintre del edifici, y s'armà una verdadera batalla, entre 'ls de dins, empleats del Ajuntament de n'Renom, en sa major part, y 'ls de fora, partidaris de n'Palay, que al veure en perill al seu idol, se llansaren frenètics al assalt de la casa del comú. Jugaren els revòlvers, las facas, las destrals y 'ls boixers. Prompeie'n caygueren tres ó quatre de morts, y un bon número de ferits, alguns de suma gravetat. L'un y l' altre bando pagaren la festa.

Els de n'Palay diuhen que si anaven previnguts era per que recelaven una engallinada. Els de n'Renom alegan que varen prevenirse perque recelaven una agressió. La veritat es que ab anterioritat als fets, varen efectuarse, segons se diu, alguns preparatius que donau à comprender l' propósito de ferne una de sonada. Algunes fàbrics havian parat els treballs, à fi de que 'n'Palay pogués veuremés més acompañat al anar à pendre possessió del càrrec. Per altra part l'arcade Renom, que si volia evitar qualsevol desordre podia prevenir-se eritant à la guardia civil, no va ferho, y en canvi procurà ocupar lo campanar de l'iglesia, pera fer tocar à somentant tant bon punt estallés lo conflicte.

La justicia que intervé en l'assumpto haurà de depurar tots los rumors que circulen, alguns dels quals revesteixen extraordinaria gravetat. No volém donar llissons à ningú, pero si desde l'primer moment s' hagüés posat presos è incomunicats, al arcade y à tots els regidors de Badalona, sense distinció de bandos, hauria sigut facilissim estableir las degudas responsabilitats, sobre uns fets tan salvatges.

Sols un acte de justicia severa pot acabar ab lo caciquisme badaloní, retornant à aquell poble la pau y la tranquilitat en mal hora perdudes, darrera dels odios africans de dos homes, sellats ab sanch en la tràgica jornada del passat dissapte.

R.

ROMANSO NOU

EN QUÉ 'S RELATAN LAS TRAGERIAS D'UN GENERAL QU' EN SA VIDA FEU RES DE PARTICULAR.

Pares los que teniu fills, (legitims vostres ... ó d'altres) si voléu un bon exemple per ilustrar à la quixalla y ensenyarla à no allargar més lo peu que la sabata, escolteu la trista historia que aquests versos relatan, y ... al qu' es buen entendedor media palabra le basta.

Era un pobre general que enviat à terra estranya per reduiri à uns insurgents que movian saragata, tantas batallas guanyà sense moures may de casa, ni exposarre gens la pell, ni sentir xiular cap bala, que al tornar, veyste que uns quants lo rebien ab xarangas, y li alsavan archs de guix y ab vivas! l'atabalavan, va pensarre de debò qu'era tot un personatje, y subitament tocat de l'ambició y fins de l'ala, va proposarre sé algú y de pas salvá à la patria.

—Senyors y senyoras—diu que va di als que 'l rodejavan:— posseixeo una recepta per curar las vostras nafras, que usada oportunament crech que faria miracles. —Voléu deixarme empunyar el timó de la balandra? —Voléu qu'en un santiamén us dongui una ensabonada y us deixi'l mateix que nous? —Si!—van cridá 'ls papapanats que encare 's maman 'l dit y l'velon fer mamá als altres:— pren el mando, fés, desfés, cùs, descús, talla, retalla, y si 'ns arreglas aixó, no 't queixarás de la paga! —Teniu confiada ab mi? —Si!

—Puch aná al dret? —Sense trabas. —Fassi 'l que fassi? —Endavant! —Carta blanca? —Carta blanca!—

S'assentá l'home al silló, apoyá 'l colze à la taula,

comensá á reflexionar
y á trassá un plan de campanya ...
y van anar passant dias,
y tras los días semanadas,
y tras las semanadas mesos
y res: de lo dit, ni un alma.
—¿Qué fa l' nostre general? —

preguntava atribuïda
la gent que s' refiava d' ell:

dhont dinentri se la tanca
aquella efècias recepta
que havia de fer miracles? —

Cansats de tant esperar,
un dia 'la més entusiastas
entraren furtivament

al palau hont s' albergava,

y ioh parés que teniu fills!

ohiu lo cas espantable,

la planxa més assombrosa

que s' haji vist sobre 'l mapa.

Lo general redemptor,

lo salvador de la patria,

en compte de lo promés

dsabé que feya?... ¡¡Ballava!!!

—Aixis enganyas al poble? —

eridaren rojos de rabia

los que havian coloçat

en ell tota sa esperansa. —

Contesta: ¿tu ets aquell geni

que tant y tant t' alabavas?

—Tú ets el qui havia de fer

tantas cosas admirables? —

L' home no va contestar,

y averiguada la causa,

va saberse que 'l pobret

era tan curt de paraulas

que sols per dir *Deu vós guard*

tropessava sis vegades.

Lo del célebre remey

era tot pura camama;

lo seu programa famós

li havia dictat un altre;

en resum, que 'l general,

tan mimat vuyt mesos antes,

més que un regenerador

va resultà un cataplasma.

Aprenguéu bé de memòria
aquesta historieta tràgica,
y si may se repeťen
los fets que en ella s' relatan,
quan sentiu que un general
pretén curarvos las llagás,
digüeuli senzillament:
—Tú cura á ningú?... ¡Naranjas!

C. GUMÀ.

TÁCTICA JESUITICA

«Hasta que la causa se eleve á plenario es posible que transcurran algunos meses.»

(*El Noticiero Universal.*)

ot lo que ab lo tenebrós procés de Montjuich se relaciona a pareix marcat ab lo mateix sello de misteri. Sembla que ningú está segur del paper que en ell representa, y té pór de comprometre l' èxit del drama.

Un diputat: —¿Desempenya encare càrrec lo senyor Portas?

Lo ministre de Gobernació: —No ho sé.

—¿Volen res més extrany? Un ministre, tot un ministre que ignora si un fulano ocupa ó no cert puest en la nació qu' ell goberna.

Un altre diputat: —¿Per qué al senyor Portas no se l suspén?

Lo ministre de Gracia y Justicia: —No puch contestar. Qui va nombrarlo no vaig ser jo.

—¿Donchs qui?

—Lo capitá general.

Nova raresa. La policia qu' en Portas dirigeix es policia judicial, pero 'l nombrament del seu jefe va ferlo l' element militar.

Un dia s' diu que la informació està practicantse activament y que 'l general ha rebut indicacions en aquest sentit.

Un altre dia s' asegura que 'l general pera cumplir ab lo seu deber no necessita indicacions de cap classe y que la práctica de la informació demandada vol més calma de lo que la gent se pensa.

Una veu: —Pero si la informació ja va ferse mesos há!

Un'altra veu. —No serveix aquella. Aquest assumptu s' ha de deixar íntegrament á la resolució del ram militar.

—Pero ¿cómo es possible que 'ls mateixos que...

—Silenci!

**

—Permeten que 'ls conti un quènto?

Un pagés que tenia una cassetà vora un convent de frares veié un dia com l' encarregat del hort de la comunitat li birlava una gallina que corria pel tres.

Naturalment, el robat s' apressurà á reclamarla al llech.

—Mestre ¿voléu fer lo favor de tornarme la gallina?

—¡La gallina! —li contestà l' altre com si li parlés de la lluna.

—Si; la gallina que m' acabeu de pendre.

—Aquí no's pren res a ningú: de tots modos, si alguna reclamació teniu que fer, diriguïuvs al pare guardiá.

Lo pagés va ferho aixis. Lo guardiá del convent l' escolta ab molta atenció y al final va dirli:

—No ho poch resoldre jo airó. Aneu á trobar al pare prior.

Torná 'l robat á referir l' episodi de la gallina al prior, y aquest va limitarse á respondreli:

—Amich, ho sento molt; pero aixó no es cosa meva. Es precís que acudiu al pare provincial.

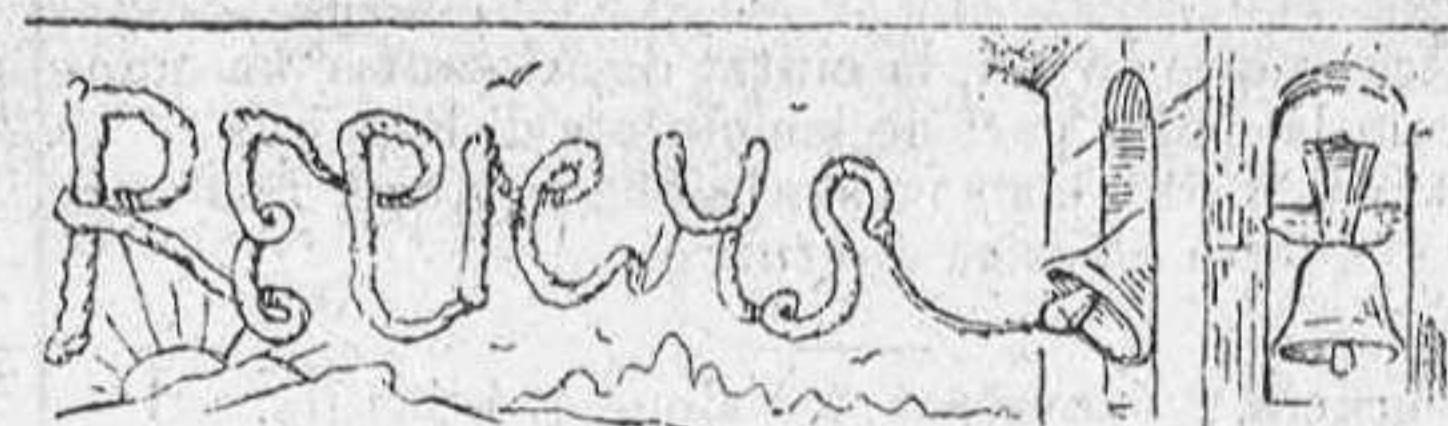
Lo pare provincial resultà que tampoch podia arreglar la qüestió y li aconsellà que se'n anés á explicarla al bisbe de la diòcesis.

—¡Verge Santísima, quina gent! —exclamà 'l pobre pagés aburrit de tantas anàdas y vingudas:

—per robarme la gallina un sol llech va ser prou; pero quan se tracta de tornàmela ni tots els frares de la nació tenen poder per ferho.

Una cosa parescida succeix ab lo del procés de Montjuich. Pera realisar los atropellos que tothom coneix, sembla que una sola orde va bastar; pero al venir l' hora d' aclarir los fets y castigar als culpables, ni totas las potencies del mon son prou per conseguirho.

Táctica jesuitica, purament jesuitica. F.

o govern demanava que li deixessin plantejar los pressupostos per autorisació.

Es llàstima que las oposicions s' hi hajan opositat de una manera resolta.

Per lo que dirá en Villaverde:

—¿No 's tracta de donar garrot a contribuent? Donchs com mes depressa millor. Els mals tragos passarlos prompte.

Crech que 'n Silvela al últim se veurá obligat á canviar de nom.

En lloc de Silvela, 's dirá *Sinvela*.

Sin vela y Sin timón.

¡Barco á pico!

No va estar prou just en Romero Robledo dihent qu' en Polavieja, com á politich ha descendit de capitá general á soldat ras.

Si s' hagués fixat en lo paper que desempenya dintre de l' actual situació, hauria dit que havia baixat desde capitá general á ranxero.

¡Y molt content que n' està, mentres li deixin reparar el ranxo!

Cassat al vol, en lo mes fort de las pedregadas de aquests últims días.

Passa una minyona de *rompe y rasga*, y un trinxera alsa 'l bras en actitud de tirarli una pedra.

Un seu company lo detura, dihentli:

—No li tiris: ¿qué no veus que á n' aquesta ja no pots trencarli res?

Confesso que 'n Silvela m' entussiasma, quan fent forsas de flaquesa, declara que un cop aprobatos los pressupostos, està resolt á emplear la major energia pera ferlos efectius, utilisant si es necessari la força del exèrcit pera cobrar las contribucions.

Aixis m' agradan els homes.

Quan troben una paret, que s' hi fassin á cops de cap... que truquin fort, y á veure si la tiran á terra!

Després de haverse posat en Polavieja á las ordres de 'n Silvela, (politicament) van anar tots dos á esmorzar plegats.

Aixis es com van confirmar las sospitas dels que creyan qu' en Polavieja y en Silvela havían de acabar a caixaixadas.

Los conservadors de Santander varen celebrar una reunió, prenen lo següent acord:

«En vista de que 'l Sr. Silvela, jefe del govern, no demonstra cap condició de home d' Estat, renuncian á militar baix les sevas ordres.»

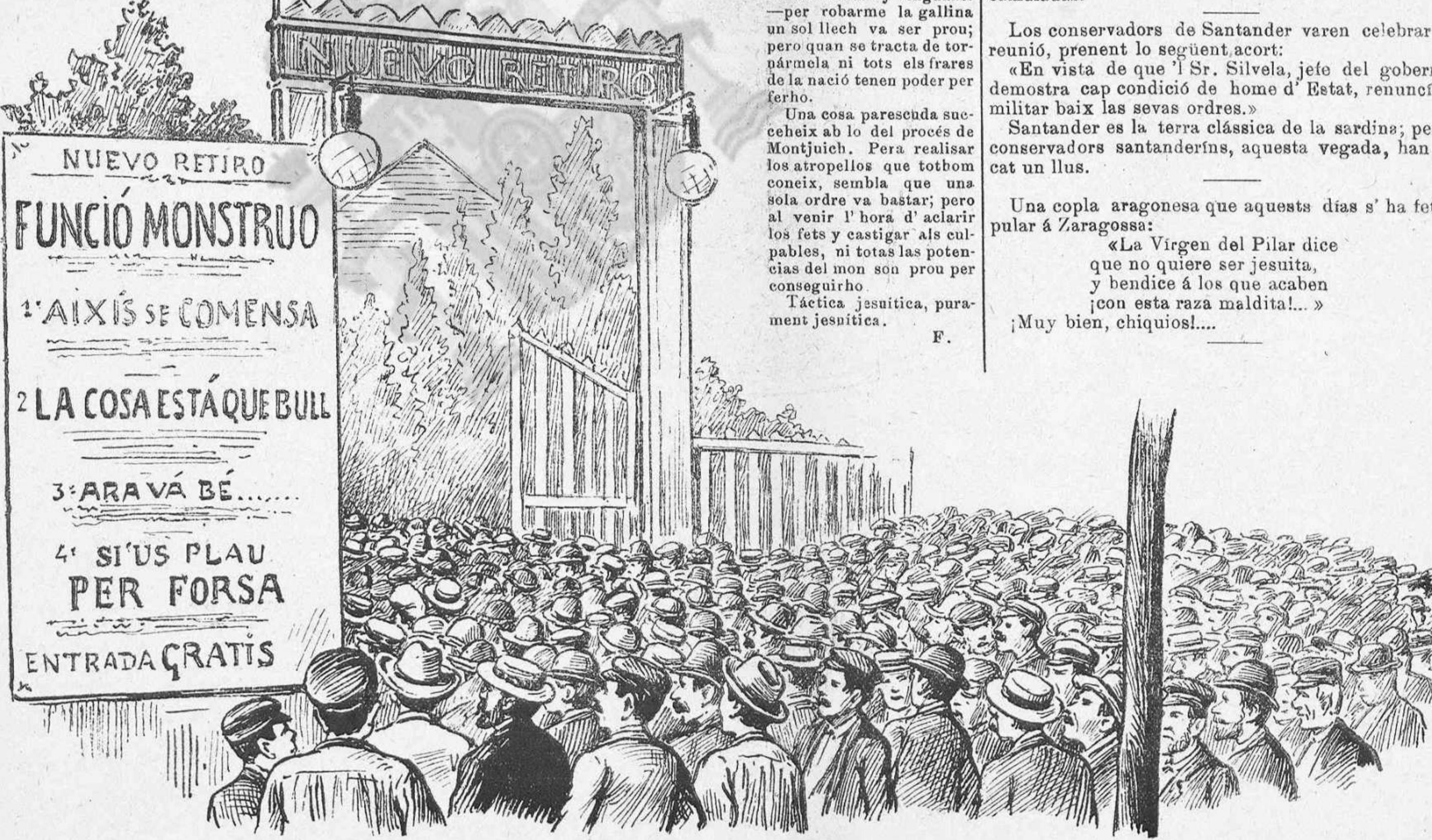
Santander es la terra clàssica de la sardina; pero 'ls conservadors santanderins, aquesta vegada, han pecat un illus.

Una copla aragonesa que aquests días s' ha fet popular á Zaragoza:

«La Virgen del Pilar dice que no quiere ser jesuita, y bendice á los que acaben icon esta raza maldita...»

Muy bien, chiquios....

LA FUNCIÓ DEL DIUMENJE

Contra lo que deyan, la ciutat de Alicant s'ha amotinat com la major part de las ciutats d'Espanya.
Molt mal li van las cosas al govern, quan fins se li subleva la terra clàssica de *turró*.

Polsaguera á Zaragossa, á Valencia, á Sevilla, á Granada, á Alicant, á Palma, á Reus y á cent ciutats mes que no es precis citar.
¿Qué vol dir tanta pols?

Una cosa molt senzilla. Qu'Espanya está fent disapte.

Parla en Silvela:
—Consti que may vaig oterir res á las Càmaras de Comers.

Las Càmaras de Comers no li dirán embusterò per no oféndre'l; pero li dirán desmemoriat.

Podrian donarli quas de pansa per ferli recobrar la

SOLUCIONS

A L' INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

1. XARADA.—Ca-ta-ri-na.

2. ANAGRAMA.—Donar—Ronda.

3. TRENCA-CLOSCAS.—Los Aparecidos.

4. ROMBO.—

M	A	R
M	A	R
C	A	R
R	D	O
I	O	N
A	N	A
A	N	A

5. GEROGLIFICH.—Per flors la primavera.

Han endavinat totas las solucions los ciutadans R. Miracle, P. M. Pou y Un Arbucí; n'han endavinadas 4, P. Argila y Maria Net; 3, Fray Granota; 2, Prudenci Farré y Un Sastre d'Arpillera, y 1 més, O. de Anech y Perico Francés.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciutadans M. González, Pau Piu, Anton dels gossos, Sixto González, Pere Sesquitlla, Barrufet, Adolfo Ivern, T. de la Torre, Narcís del Toro, Un Bisbalenc, Un de Sant Gervasi, P. Hortolà y Romà del Remey:—*Lo qu' envian aquesta setmana no fa per casa.*

Ciutadans J. Faig Ferrer, Anton Miranis, Fray Granota, Un Bordegas, A. Roca Coll, Un Esquitx de poeta, R. de Castellserà, Barber afeyat, Rafael Homedes, P. Calau y P. Salom Morera:—*Insertarem alguna cosa de lo que 'ns envian aquesta setmana*

Ciutadà S. Font: El dibuix no 'ns acaba d' agradar.—*Noy Xicorro:* ¿Els demana la nostra opinió sobre 'ls seus treballs? Aquí va sense embuts. No vulgu entrar per la finestra: avants d'escriure estudihi.—*Congre gros:* Los versos son inaceptables: dels acudits podrán aproflarse'n alguns.—P. Font Nielfa: ¿Quin mal li han fet els versos que 'ls fassi anar tan coixos?—J. Plà y Oller: No 'ns veymé ab cor de aprofitarho.—*Trenca-plumas:* Com tampoch lo que vosté 'ns envia.—F. Bach: Rebuts los treballs que 'ns envia: gracies mil.—*Pajarito Blas:* No va prou bé.—Pep Llauní: Ja haurá vist inserta la seva bonica composició.—M. Carbó d' Alsina: La de vosté es molt incorrecte.—J. T.: El dibuix no 'ns fa pessa.—Angel Montanyà: Va molt bé: la publicaré.—Dalmacio Ferrera: L' articlet no va, per careixer de tota condició literaria.—J. Buñ Ventura: Allò d' aureo blan-

APARICIÓN

La Virgen del Pilar dice:
—Toma la espada Camilo:

puedes volverla á la vaina:
yo no quiero compromisos.

memoria; pero com las quas de pansa serfan poch per un home de la seva talla, millor serà que li apliquin socas de cep sobre las costellas.

Y continuan els espectacles divertits de la Marina. Va sortir de Canarias l'*Alfonso XIII* y al poch rato de marxa va quedar enterament paralitzat, sense poder seguir endavant, ni tornar enrera.

Afortunadament el *Carlos V*, ab penas y traballs va remolcarlo tornantlo al port de Santa Creu de Tenerife. Sembla impossible que als nostres barcos els passin aquests fracassos, tenint com tenen tants mils burros de forsa....

Los arroceros valencians demanan al governo que no carregui gayre la mà sobre aquest article.

Los ministres dirán:
—Está bé: que's salvi l'arrós, pero no 'l de València: 'l nostre.

ENDEVINALLAS

XARADA

Bona beguda es segona
y parentiu es ters-quart
y un animal prima-quarta
me sembla que't donarà;
es un temps de verb tres hu,
dos-hu à molts sostenys hi hâ,
y volant per sobre l' ona
pots veure alguna total.

PERE SALOM MORERA.

GEROGLIFICH

X	X
I	I
O	O
I	I
A	

SISSET D. PAILA.

cor no ho digui may mes qu' es un disbarat. L' or no pot ser blanch à no ser que 'l platejin y això no ho fa ningú. Per altra part la poesia encare que se la purgués de defectes, es de aquelles que no van en lloch.

SUSCRIPCIÓ

per auxiliar als condemnats en lo procés de Montjuich

Passetes

Suma anterior	432'52
Algunes amichs que menjan á casa Romaguera.	1'25
Facundo Llansó.	0'50
Un ex G. C.	0'50
Luciano Deulofeu.	0'25
M. F.	0'25
N. Company.	0'50

Recaudat fins avui, Ptas. 435'77

Segueix oberta la suscripció.

ANTONI LOPEZ, editor. Rambla del Mitj, 20

A. López Robert, impresor.—Asalto, 63.—Barcelona.